

[Madsen-Mygdal.]

den nærværende. Men hvad er passiv Kapital? Ja, jeg kan sige, Kreditforeningskapitalen er det i hvert Fald ikke, det er i allerhøjeste Grad en aktiv Kapital, og saavel under Hensyn til den Tillid, som danske Kreditforeningsobligationer hidtil har kunnet paaregne i Udlandet, som ogsaa til vor egen hjemlige Vurdering af disse Værdipapirer, der jo mere end nogen andre Papirer er dem, hvori de smaa Sparere anbringer deres Midler, og hvor Forsikringselskaber, Sparekasser o. s. v. sikrer sig deres Reservefonds, maa dette Lovforslags Bestemmelser, ganske særlig Bestemmelserne i § 6, der muliggør Ændringer i Foreningernes Statutter paa et meget vigtigt Omraade, mødes med den allerstørste Betænkelighed.

Hvad jeg her har sagt om Kreditforeningerne, gælder ogsaa Sparekasseinstitutionen, der ligeledes i høj Grad berøres af denne Lov. Sparekasserne repræsenterer i særlig Grad de smaa Sparere her i Landet, og de har hidtil arbejdet med en saadan Sikkerhed, at disse Sparere i fuld Tryghed har kunnet betro dem deres Sparemidler til Udlaan i Erhvervslivets Tjeneste. Bortset fra enkelte Bedrageriaffærer har vore mange Sparekasser hidtil været administreret efter saa sunde og gode Principper, at den Tillid, hvormed de nu omfattes, har været vel fortjent. Men hvis man bringer Sparekassernes Likviditet i Fare ved, at en udenfor staaende Myndighed griber ind og standser deres Indkomster i et Omfang, som ikke paa Forhaand lader sig beregne — og ingen kan i Dag sige, hvad dette Lovforslags Vedtagelse vil betyde i saa Henseende —, er der indført en overordentlig farlig Tilstand, og hvis man derigennem skulde fremtvinge et forceret Salg af Sparekassernes Obligationsbeholdninger, vilde dette jo kun medføre et yderlige Fald i Obligationskurserne.

Det er ikke nok heroverfor at indvende, at de Ydelser, som det foreliggende Lovforslag tilsigter at give Henstand med, alligevel ikke kan betales, og at Kreditforeninger og Sparekasser derfor selv under de foreliggende kritiske Forhold i meget stort Omfang maa give Henstand med Betalingen, navnlig af Afdrag, men ogsaa af Renter, naar det er nødvendigt, for selv om det er ganske rigtigt, at disse Kreditinstitutioner i Øjeblikket ser sig nødsaget til og vel ogsaa ser deres Fordel i at give Henstand i størst muligt Omfang, fordi Tvangsovertagelse af Landbrugsejendomme som oftest kun vil medføre yderligere Tab, berettiger dette

aldeles ikke Lovgivningsmagten til at gribe ind. Saafremt der ikke efter dette Lovforslag, hvis det ophøjes til Lov, bliver ydet Henstand i større Omfang, end det alligevel frivilligt vilde have fundet Sted, er Loven betydningsløs, men hvis der ved Vedtagelsen af et Lovforslag som det foreliggende fremkaldes Moratorier i langt større Udstrækning, saa fratager man Kreditinstitutionerne deres Ret til selv at skønne over, hvor langt de kan gaa, og saa paatager Lovgivningsmagten sig et Ansvar, som det kan blive meget tungt at bære. Jeg tvivler ikke om, at Regeringen i sine Overvejelser har beskæftiget sig med dette Ansvar, og jeg finder denne Antagelse bekræftet i Lovforslagets § 3, hvor det bestemmes, at Henstand med Betaling af Ydelser af Førsteprioritetslaan eller i det hele af Kreditforeningslaan kun undtagelsesvis skal indrømmes, samt at Henstand kan nægtes, naar den vil medføre uforholdsmæssig Skade for Fordringshaveren. Men saa vage og ubestemte disse Regler er, forbliver det dog en Kendsgerning, at de nævnte Laan, er henlagt under Fogedkendelsen, og naar henses til, at Førsteprioritetslaan i Regelen udgør Hovedparten i hele Laanemassen, vil det ofte blive nødvendigt ogsaa at medtage dem, hvis Henstanden skal faa den tilsigtede Betydning. Hvis Regeringen har været inde paa Overvejelser i Retning af helt at unddrage Førsteprioritetslaan og Kreditforeningslaan fra Lovens Bestemmelser og lade Loven gælde udelukkende for private Kreditorer — jeg ved det ikke, men jeg kunde tænke mig det —, maa jeg imidlertid give Regeringen Medhold i, at en saadan Adskillelse er meget vanskelig, ikke just at foretage, men at begrunde.

Ogsaa overfor private Kreditorer er det nemlig overordentlig betænkeligt, at Staten saa direkte som her foreslaet griber ind i deres lovligt erhvervede Rettigheder. Den Købmand eller Haandværker, der har ladet sit Tilgodehavende overgaa til et fast Laan og med dette Laan som Sikkerhed maaske har opnaaet Kredit andetsteds, vil ved Vedtagelsen af et Lovforslag som det foreliggende meget let kunne bringes ud i store Vanskeligheder. Ganske det samme gælder for andre Kreditorer paa anden eller tredie Prioritets Plads. Jeg skal eksempelvis anføre, at den Afløsning af Aftægtsforholdet, der har fundet Sted gennem den sidste Menneskealder, og hvorved Aftægtsydelsen er erstattet med en sekundær Prioritet, vil medføre, at hvis et Forslag som dette vedtages uforandret, vil der være Tusinder af gamle Mænd og Kvinder Landet over, som